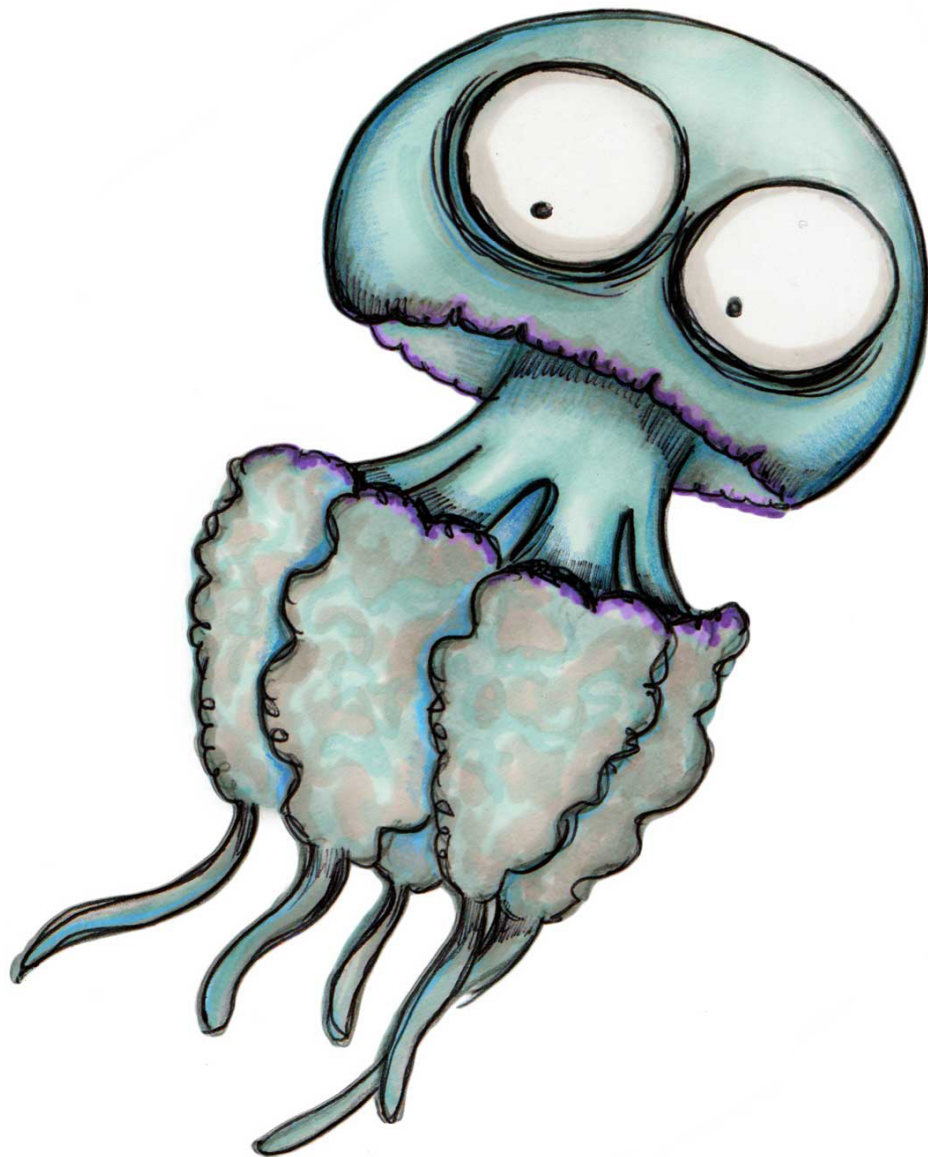


Wat zien we onderwater?

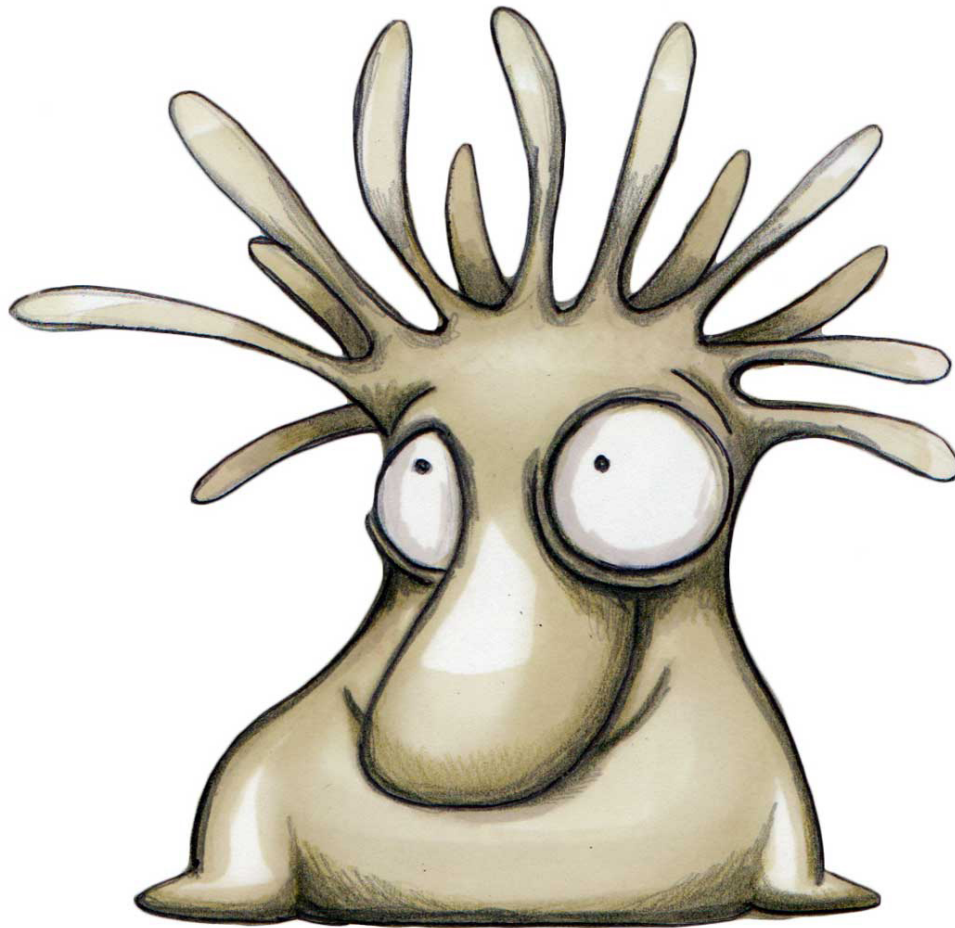
Sommige mensen duiken en gaan op zoek naar verlaten schatten, of wrakken van schepen of vliegtuigen, anderen doen het gewoon om ze het fijn vinden om de sensatie van gewichtsloosheid te ondergaan. Maar het overgrote deel van de duikers gaat onderwater om de vreemdste planten en dieren te observeren. Maak je op om een fantasiewereld te ontdekken, bewoond door vreemde wezens die we zelfs in de ergste Star War bars niet tegen zouden komen. Maar laten we het stap voor stap doen.

Weet je wat een **spons** is? Vergeet de sponzen die je gebruikt om jezelf te wassen; de zee is vol sponzen en bijna niet een ziet er uit als de sponzen die we in de badkamer gebruiken. Het zijn dieren, zelfs al leven ze vastgeplakt aan een rots en bewegen ze zich nooit. Ze groeien in verschillende vormen, sommige lijken op een ton, een bokaal, een hazelnoot, een stofhoop; de meest voorkomende vormen een korst op het oppervlak waarop ze leven, met andere woorden ze vormen een dunne laag die de rots bedekt. Ze zijn bruin of zwart, rood of geel. Bekeken vanaf de buitenkant hebben ze gaatjes over hun hele oppervlak; als we ze zouden kunnen openmaken, zouden we zien dat de kleinste gaatjes nodig zijn om water naar binnen te zuigen, dat er aan de binnenkant cellen zijn die voedseldeeltjes vangen en dat het ongebruikte water via de grotere gaatjes weer naar buiten gaat. Een spons werkt als een pomp, het pompt water erdoor heen en haalt daar voedsel uit.

En dan zijn er de **cnidaria**, namelijk kwallen, zeeanemonen, koralen en zeewaaiers.



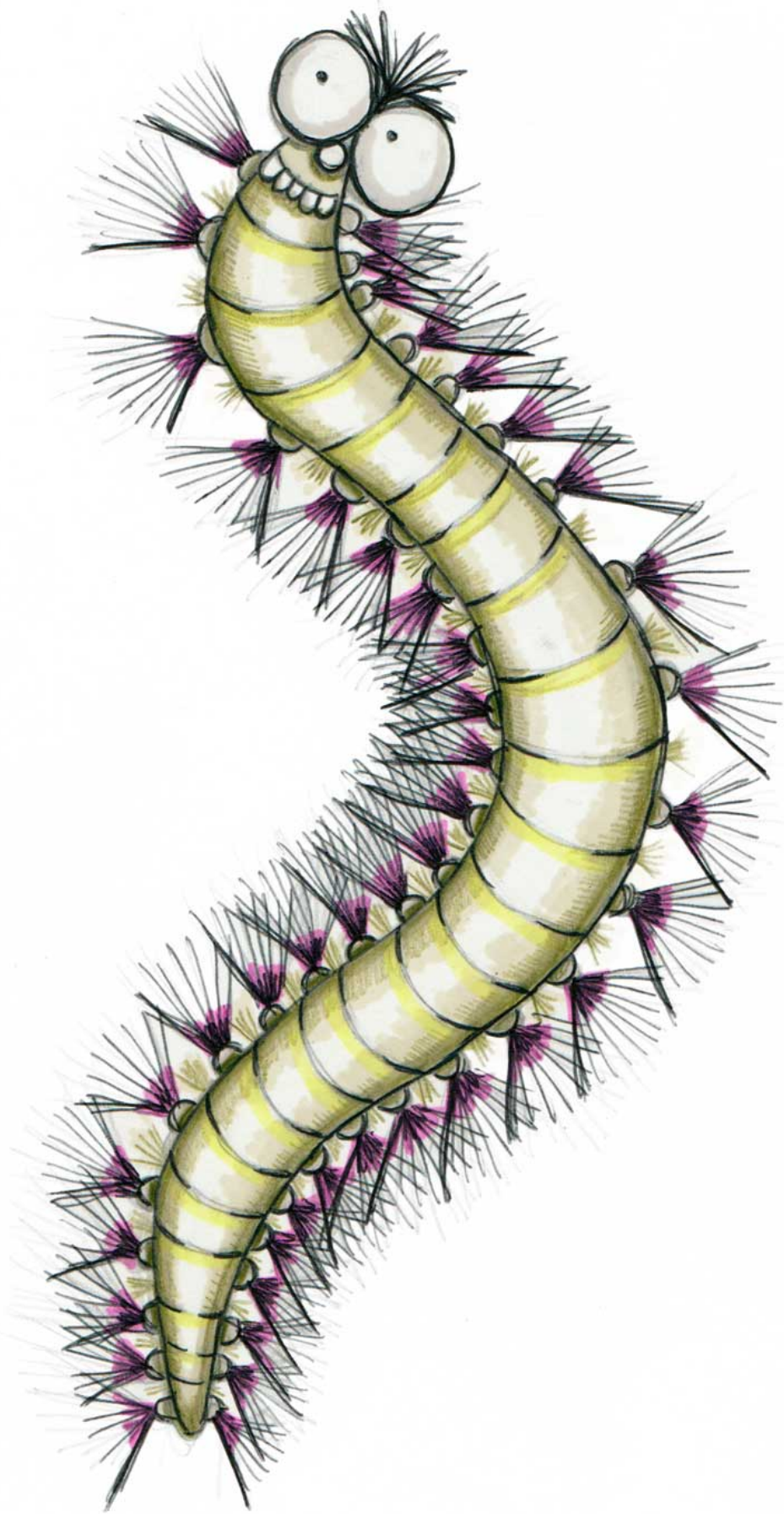
Kwallen zwerven door de zee, koralen settelen op de bodem waar ze hun gehele leven doorbrengen, maar om een gebied te koloniseren splitsen ze zichzelf; 1 dier brengt er 2 voort, dan 4, dan 8, 16, 32 en dit is de wijze waarop koraalpoliepen, allemaal identiek, kolonies vormen. Ieder bouw zijn eigen deel van het skelet en ze scheppen vreemde architectuur in de vorm van een boom, of een struik of een berg.



Cnidaria halen ook hun voedsel uit het water, kleine deeltjes of zelfs grotere dieren die ze met hun tentakels vangen en verlammen door middel van hun netelcellen, maar daarover later meer.

Op de bodem van de zee bevinden zich nog meer heel vreemde dieren zoals de **zakpijpjes**, die gevormd zijn als een zakje met twee gaatjes erin, wier doel is... zeg het maar: de een om water naar binnen te zuigen en de ander om het naar buiten te duwen. Dat begrijp je nu wel.

Onderwater, waar het licht van de zon doordringt, vormen **algen en planten** soms ware onderwater graslanden. Posidonia is een plant met wortels, blaadjes, bloesem en vruchten. Hij is ook heel nuttig in het beschermen van de stranden tegen sterke golven. Onderwater kunnen zelfs **wormen** soms mooi zijn. Als ik worm zeg, denk jij "Bah" en je denkt aan die zielige regenwormen, maar onderwater zijn er heel kleurige wormen, sommige met oranje en witte pluimpjes... met andere woorden, gewoon mooi.

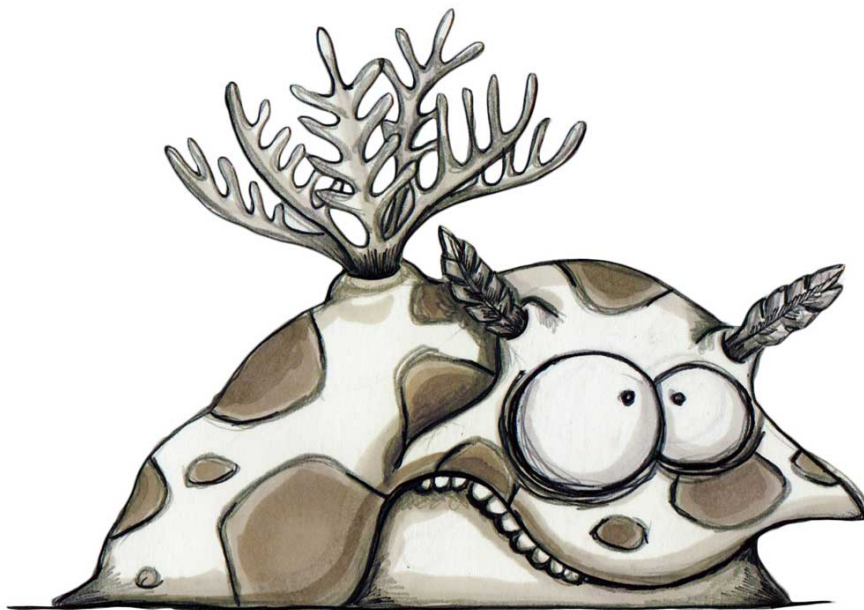


Crustacea (*schaaldieren*) zijn binnenstebuiten dieren. Laat me dat uitleggen: waar wij gemaakt zijn met een skelet aan de binnenkant en met vlees dat het bedekt aan de buitenkant, heeft een schaaldier een uitwendig skelet dat het als een pantser bedekt, en het vlees is aan de binnenkant. De meest oplettende lezers zullen nu vragen hoe hij dan kan groeien? Zo nu en dan vervelt hij, hij verwisselt zijn oude schelp voor een nieuwe, grotere.

Omdat ze binnenstebuiten geschapen zijn, zijn schaaldieren introvert, verlegen en is het in feite moeilijk om ze buiten hun kleine holletjes te zien. Schaaldieren zijn bijvoorbeeld krabben, steurgarnalen en garnalen, kreeften. Ze hebben allemaal 10 geledede poten; het eerste paar poten worden *scharen* genoemd: ze zijn nodig voor vastgrijpen en breken.

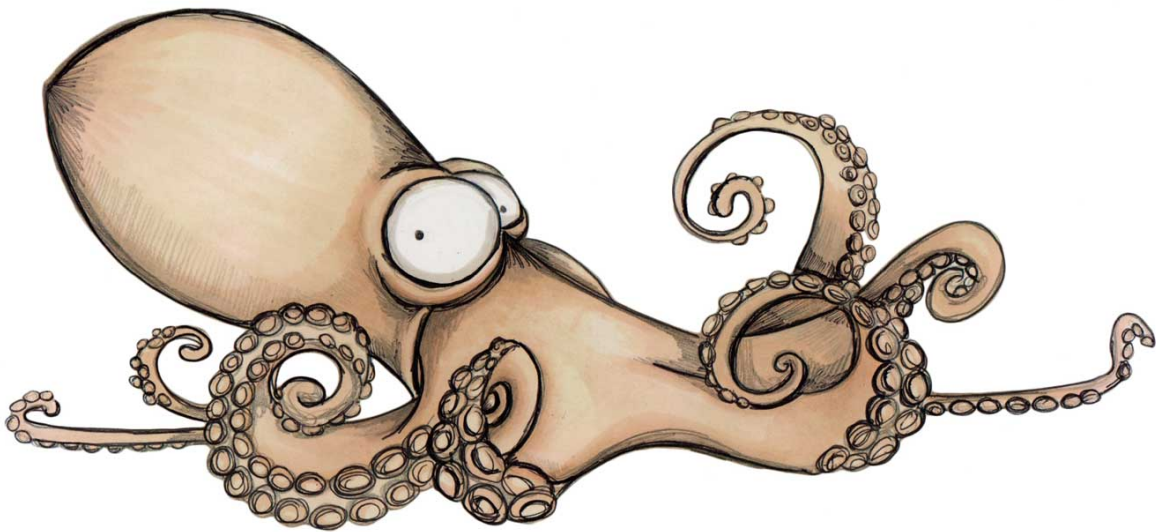
Mollusken zijn slakken of zeeschelpen om de gebruikelijke term te gebruiken: vele van hun bouwen een schelp die in feite hun huisje is dat ze op hun rug meedragen. Als de mollusk sterft blijft de schelp leeg en soms zal de zee het op het strand werpen. Of anders blijft hij in het water en kan hij gebruikt worden door een echt schaaldier, de heremietkreeft, die hem gebruikt om zijn zachte staart te beschermen.

Andere mollusken hebben geen schelp, ze zijn naakte en heel kleurrijke slakken en duikers noemen ze *naaktslakken*. Maar worden ze zonder schelp niet door vissen gegeten? Nee, want naaktslakken smaken smerig en vissen weten dat omdat ze kleurrijk zijn en in de zee is alles wat heel kleurig is meestal niet eetbaar.



Maar de vreemdste mollusken worden *koppotigen* genoemd. Ze hebben poten (die ze *tentakels* noemen) rondom de bek, ze veranderen de hele tijd van kleur, ze zijn monsterachtig maar geweldig om te zien. Koppotigen zijn octopussen, inktvissen, pijlinktvissen.

De vreemdste dier van allemaal zijn de **stekelhuidigen**; de zeester is zo'n stekelhuidige. Het is een dier zonder kop, met zijn bek op zijn buik en buisvoeten aan alle kanten, zonder tanden; om te kunnen eten spuugt hij zijn eigen maag naar buiten en verteert zijn prooi ter plekke, waarna hij hem naar binnen zuigt. Bizar, nietwaar? Een ander stekelhuidige is de zee-egel, rond van vorm; ook zijn bek zit aan de onderkant, maar anders dan bij de zeester heeft hij 5 grote tanden waarmee hij algen graast.



En als laatste zijn er de **vissen**, een heleboel zwemmen, anderen liggen op de zeebodem. Afhankelijk van waar je gaat duiken zul je verschillende vissen zien. Ik zal er een paar opnoemen die karakteristiek voor onze wateren zijn. De juffervis is zwartachtig bruin, zijn staart is gevorkt net als die van de zwaluw en hij eet plankton; zijn jongen hebben een mooie helderblauwe kleur. Zeebrasems zijn rond en zilverachtig, sommige hebben zwarte strepen. Tandbaarzen hebben een grote bek en kijken naar je terwijl ze met hun staart zwaaien. Barbelen hebben twee grote voelsprietten die eruit zien als bakkebaarden die voortdurend in beweging zijn. Puitalen en grondels liggen op de bodem en kijken naar je met hun grappig uitziende kopjes. Op de bodem vinden we ook schorpioenvissen, bezet met stekels, en die worden door de meesten lelijk gevonden. Tong en tarbot hebben beide ogen aan dezelfde kant (aan de rechterkant bij de tong en links bij de tarbot) en leven liggend op hun andere kant. Enzovoort.

Ben je nieuwsgierig geworden om al deze geweldige dieren onderwater tegen te komen? Goed, in volgende artikel zien we hoe je in contact met ze kan komen door een paar basale regels op te volgen.

Over de auteur

Massimo Boyer is mariene bioloog, onderwaterfotograaf en schrijver, hij promoot duikreizen en is ook

duikinstructeur en -gids. Hij is een groot deskundige betreffende de zeeën van Indonesië en DAN lid sinds 2008.

Deze tekst maakt deel uit van de publicatie *Hoe diep is de zee (Com'è profondo il mare)*, onderdeel van de Collana del FARO gepubliceerd door het [Istituto per l'Ambiente e l'Educazione Scholè Futuro Onlus](#), in samenwerking met [il Pianeta Azzurro](#) en DAN Europe voor het [Scuola d'aMare](#) project. Deze reeks omvat rechttoe rechtaan teksten voor gemakkelijk opzoeken en gebruik betreffende belangrijke milieuzaken en zaken betreffende sociale onderwerpen.

Geschreven teksten: Stefano Moretto, Mario Salomone, Massimo Boyer, Claudio Di Manao, Cristian Pellegrini.

Opmaak, illustraties en layout: Francesca Scoccia.